

Utrikespolitiska beslut.

Hur beslut fattas, alltså hur formas utrikespolitiken.

Olika teorier om hur beslut fattas inom utrikespolitiken:

1. Rationellt beslutsfattande.

- a. Går till så här:
 - i. Beslutsfattare går igenom olika alternativ.
 - ii. Undersöker konsekvenserna.
 - iii. Väljer det mest effektiva för att nå målet.
- b. Alltså stater låter inte bara saker och ting ske utan har alltid ett MÅL som ska uppnås. Om man vill studera orsaker till något eller vill förstå utrikespolitiken så ska man alltså blottlägga dessa mål och beslut.
 - i. T ex Cubakrisen löstes genom blockad för att det var mest kostnadseffektivt.

2. Organisations-process modellen.

- a. Organisationer skapar sina egna rutiner som blir beteendemönster.
- b. Dessa invanda mönster försvårar improvisationer och gör att utrikespolitik följer invanda mönster.
- c. Liknande situationer ger liknande agerande. Inte alltid bästa sättet, utan det invanda sättet.
 - i. Första VK, mobilisering känner man igen, och då reagera man som man alltid har gjort.
 - ii. Tsunamin? UD vet bäst, kan inte lyssna på försvaret eller Räddningsverket för det brukar de inte göra.

3. Byråkratisk Politik.

- a. Beslut avgörs av särintressen, starkast röst vinner. "Vested Interests".
 - i. Flygvapnet vill ha mycket pengar i sin budget, de överdriver faran med fiendens flygvapen, och detta påverkar utrikespolitiken.

4. Psykologiska Faktorer Perceptionsmodellen:

- a. Hur uppfattar beslutsfattare omvärlden?
 - i. Irak-kriget, Saddam är problemet.
- b. Fienden kommer alltid med dåliga förslag, vänner alltid med bra.
 - i. Alltså Bush fiendlighet mot FN och Saddam kan ha gjort att han inte litade på kärnvapeninspektionerna när de ensidigt sa att det inte finns några kärnvapen i Irak.
- c. När man väl beslutat sig för "sin" politik hittar man bara bevis för att den är rätt, det blir en ja-sägar-kult kring ledningen.
- d. Önskade nyheter skjuter man ifrån sig. Allt som stämde med John Foster Dulles bild av Sovjet tog han till sig allt annat fanns det inte tillräckligt bevis i världen för att övertyga honom om att han hade fel.

Dessa olika faktorer ger oss hur utrikespolitiska beslut fattas.

Utrikespolitiska beslut följer ofta ett antal mönster, baserat på hur en stat ser på sin fiende / andra stater:

1. **Oftast ser stater andra staters beslut och agerande som mer välplanerat än vad de egentligen är.** Stater har alltså en tendens att se andra stater som mer rationella än vad de själva är.
 - a. Ryska ambassadören dör, vad menade han med det?
 - b. ”Supermakterna uppträder ofta som två tungt beväpnade blinda, som famlar sig fram i ett rum, båda övertygade om att de svärar i livsfara från den andre, som antas ha full syn. Varje sida borde veta, att ofta är osäkerhet, kompromisser och inkonsekvens väsentliga beståndsdelar i beslutsfattandet. Ändå tenderar båda att tillskriva den andra sidan en grad av konsekvens, förutseende och sammanhållning som deras egna erfarenheter motsäger.” Henry Kissinger,
2. **Stater tror att andra stater försöker lura dem, för att de försöker själva luras.** Alltså är de väldigt misstänksamma mot konspirationer eller fallor.
 - a. Vänlighet behandlas som en fälla, trots att den kanske var just vänligt menad.
 - b. Detta gör att det är väldigt svårt att komma ur ett dödläge i en förhandling.
 - i. T ex Israel Palestina.
 - ii. Reagan och Gorbatsjov i Reykjavik.
3. **Stater brukar överbetona betydelsen av karaktärsdrag och egenskaper när de ska förklara andra staters beteende men betonar faktorer och omständigheter när de ska förklara sitt eget beteende.**
 - a. ”Jag är i huvudsak god och fredlig, men tvingas ibland av omständigheterna bete mig illa, medan du i grunden är illasinnad men ibland av omständigheterna tvingas uppträda fredligt och vänligt.”
4. **Kulturella skillnader och normer ställer till med mer elände än vad man tror.** Vi i väst tror att vår värld är paradiset på jorden, samma övertygelse har en fundamentalistisk muslim om sitt synsätt.
5. **Grupptänkande styr oftast utrikespolitiken.**
 - a. Gruppen överskattar sin egen förmåga att lösa problemen och överskattar sin egen analys av situationen.
 - i. Grisbukten
 - ii. Cubakrisen, bevis på hur det kan lösas.

Utrikespolitiska beslut skiljer sig från nationella på ett par plan, vilket också påverkar hur de fattas.

1. **Informationsfaktorn.**
 - a. Det krävs kunskap om styrka och avsikter hos fienden.
 - i. Irak och FN 91.
 - b. Oftast sekretess.
 - c. Oftast Hemlig information.
 - d. Oftast vilseledande information.
 - e. Underrättelsetjänster är också Vested Interests.
2. **Tidsfaktorn.**
3. **Internationell omgivning påverkar.**
 - a. Kaos och anarki.
 - b. Kulturella mönster och normer.
 - c. Lessons of the past. ”Münchensyndromet”